

Pandēmijas ietekmei mazinoties, fiksēta strauja eksporta izaugsme

Publicēts: 20.07.2021.

[Jaunami](#)

Pateicoties labvēlīgai ārējai videi, Latvijas preču eksports 2021. gada maijā uzrādīja strauju pieaugumu. Strauja eksporta izaugsme turpinās ceturto mēnesi pēc kārtas, izaugsmei paātrinoties no 7,0% kāpuma šā gada februārī līdz 36,2% šā gada maijā salīdzinājumā ar attiecīgo mēnesi pērn. Tādējādi šā gada pirmajos piecos mēnešos Latvijas preču eksporta vērtība bija par 18,1% augstāka nekā iepriekšējā gada attiecīgajā laikā periodā.

Tik straujš preču eksporta kāpums bija gaidāms. Pirmkārt, spēcīgo piegumu noteica pērnā gada zemā bāze, it īpaši 2020. gada maijā, kad Covid-19 krīzes rezultātā Latvijas preču eksports samazinājās par 15,8%. Otrkārt, eksporta kāpumu kopš šā gada februāra veicināja arī pasaules ekonomikas atkopšanās pēc Covid-19 krīzes radītajām sekām, tādējādi labvēlīgi ietekmējot ārējo pieprasījumu pēc Latvijas precēm.

Paredzams, ka arī turpmākajos mēnešos preču eksporta vērtība turpinās palielināties. Tomēr, izzūdot bāzes efektiem, pieauguma temps gada izteiksmē mazināsies salīdzinājumā ar fiksēto pieaugumu šā gada maijā, bet divciparu pieaugums saglabāsies.

Ekonomikas konfidence Eiropas Savienībā (ES) jeb lielākajam Latvijas tirdzniecības partnerim uzlabojas kopš šā gada sākuma un pēdējos mēnešos pat pārsniedz pirmspandēmijas līmeni. Zīmīgi, ka patērētāju un uzņēmēju konfidence palielinās horizontāli visās ES dalībvalstīs. Uz ES dalībvalstīm Latvija eksportē gandrīz 70% no kopējās preču eksporta vērtības, līdz ar to ekonomiskās aktivitātes pieaugums ES dalībvalstīs pozitīvi ietekmēs turpmāko eksporta attīstību. Tas arī ir atspoguļojies Latvijas preču eksporta pēdējo mēnešu datos. Pakāpeniska Covid-19 vīrusa izplatības ierobežojumu mīkstināšana un aktīvāka vakcinēšana gan Eiropā, gan pārējos pasaules reģionos veicina patērētāju un uzņēmēju noskaņojumu un ekonomisko aktivitāti.

Preču eksporta vērtības pieaugums šā gada maijā bija fiksēts visās preču grupās. Lielāko devumu preču eksporta izaugsme nodrošināja koksnes un koka izstrādājumu eksporta pieaugums par 39,7%. Koksnes un koka izstrādājumu eksporta pieaugums bija fiksēts uz Vāciju, Nīderlandi, ASV. Tomēr noteicoša loma šīs preču grupas izaugsme bija koksnes eksporta pieaugumam uz Apvienoto Karalisti, būtiski palielinoties garumā sazāgētiem kokmateriāliem un granulū eksportam.

Straujš eksporta kāpums bija fiksēts metālu un to izstrādājumu preču grupā, kopumā par 63,2% salīdzinājumā ar pērnā gada maiju. Eksporta kāpumu šajā preču grupā veicināja dzelzs atkritumu un tērauda lūžņu eksporta pieaugums uz Turciju.

Jāatzīmē, ka preču eksporta kāpumu veicina arī izejvielu cenu pieaugums. To ietekmē pasaules ekonomikas atkopšanās, kā arī ieviestie ierobežojumi koronavīrusa izplatības mazināšanai, kas negatīvi ietekmēja ražošanas jaudas un piegādes ātrumu. Tādējādi piedāvājums atkropjas lēnāk nekā pieprasījums, radot cenu spiedienu atsevišķās nozarēs. Kopš gada sākuma pasaules biržās strauji pieauga naftas, koksnes, metālu un citu izejvielu cenas. To apliecina arī ražotāju un eksporta vienības cenas Latvijā. Dati par maiju vēl nav pieejami, bet aprīlī eksporta vienības cenas gada griezumā vidēji pieauga par 8,0%, straujāk palielinoties tieši koksnei, metālu un minerālproduktu cenām.

Straujākais kāpums starp visām preču grupām šā gada maijā bija fiksēts satiksmes līdzekļiem – šīs preču grupas eksports pieauga par 77,5% gada laikā. Šī preču grupa vismagāk cieta Covid-19 krīzes laikā, bet tagad eksporta vērtība ir atgriezusies pirmspandēmijas līmenī. Lielāko devumu satiksmes līdzekļu eksporta attīstībā nodrošināja vieglo automobiļu eksporta pieaugums. Jāatzīmē, ka vieglo automobiļu eksportu pamatā veicināja reeksporta pieaugums, jo arī importa datos fiksēti līdzvērtīgi pieaugumi.

Svarīgi arī atzīmēt preču importa dinamiku, jo importa pieauguma temps šā gada aprīlī un maijā bija pat lielāks nekā eksports, palielinoties attiecīgi par 45,7% un 53,7% salīdzinājumā ar pērnā gada attiecīgo mēnesi. Savukārt, pirmajos piecos mēnešos preču imports bija par 20,2% augstāks nekā 2020. gada attiecīgajā laikā periodā. Straujš importa pieaugums pēdējos mēnešos liecina par

Latvijas ekonomikas atkopšanas. Palielinoties iekšējam patēriņam un aktivizējoties būvniecībai, pieprasījums pēc patēriņa un kapitāla precēm arī pieaug, tādējādi tas veicina importu.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/pandemijas-ietekmei-mazinoties-fikseta-strauja-eksporta-izaugsme>